

U IME ALLAHA SVEMILOSRDNOGA MILOSTIVOGA

KNJIGA VJEROVANJA

GLAVA

Govora Vjerovjesnika, smilovao mu se Allah i spasio ga: "Sagrađen je islam na pet (dužnosti)." A ono (tj. vjerovanje) je govor i djelo (tj. priznanje riječima vjerskih istina potkrijepljeno djelom vršenja vjerskih dužnosti) i povećava se i smanjuje se (opada). Rekao je Allah, uzvišen je On: "... da povećaju vjerovanje sa njihovim (tj. svojim) vjerovanjem ...", "... i mi smo povećali uputu (na pravi put).", "I povećava Allah uputu (onima) koji se napućuju (tj. koji idu pravim putem, koji su na pravom putu, koji su ga našli) ..." I rekao je (Uzvišeni Allah): "I (oni) koji su se naputili, povećao im je uputu i dao im je njihovu očuvanost (od djela koja je Uzvišeni Allah zabranio).", "... i (da) povećaju vjerovanje (oni) koji vjeruju ..." I Njegov govor (koji će se sada navesti, pominje povećanje vjerovanja): "... koji vas je (taj što) mu je povećala vjerovanje ova (sura - glava ili odlomak Kur'ana). Pa što se tiče (onih) koji vjeruju, pa povećala im je vjerovanje ..." I (povećanje vjerovanja pominje) Njegov govor, uzvišeno je Njegovo spominjanje: "... pa plašite se njih, pa im je povećalo vjerovanje ..." I (to pominje) Njegov govor, uzvišen je On: "... i nije im povećalo (ništa drugo) osim vjerovanja (tj. samo im je povećalo vjerovanje) i predanost."

(U tumačenju izraza "iman - vjerovanje" i "islam - predanost" postoje razna tumačenja. Jedni su islamski učenjaci mišljenja da oba izraza imaju isto značenje. Isto tako se razilaze u pitanju povećanja i smanjenja vjerovanja. Jedni kažu da se vjerovanje može povećati i smanjiti. Drugi kažu da se vjerovanje ne povećava niti smanjuje nego plodovi vjerovanja - semeratul'imani - mogu se povećati i smanjiti. Buharija je na strani prvih. To stanovište je Buharija potkrijepio citiranim ajetima.)

I ljubav u ime Allaha i mržnja u ime Allaha je od vjerovanja. I pisao je Umer, sin Abdul-Aziza, k Adijju, sinu Adijja: "Zaista vjerovanje ima dužnosti i zakone (ili kaznene propise) i (vrijedne, dobre) postupke (ili tradicije, predanja) pa ko ih upotpuni (ili ispuni), upotpunio je vjerovanje. Pa ako (budem živio) uzaživim, pa ja ću vam ih objasniti da bi ih činili (da bi ih izvršavali), a ako umrem, pa ja na vaše druženje nisam lakom (ili pohlepan)." I rekao je Ibrahim (Alejhisselam, Allahov poslanik, Avram): "... ali da se smiri moje srce ..." I Muaz je rekao (El-Esvedu, sinu Hilala, ili nekom svom drugu): "Sjedi s nama, vjerovaćemo čas." I rekao je Ibnu Mes'ud: "Uvjerenje (tj. duboko ubjeđenje) je vjerovanje, cijelo ono (ili svo tj. svo vjerovanje je ubjeđenje)." I rekao je Ibnu Umer: "Neće dostići (Allahov) rob bitnost sačuvanosti (ili bogobojaznosti) dok (ne) ostavi (ono) što se koleba u prsima." I rekao je Mudžahid: "Propisao vam je...(to znači:) Oporučili smo tebi, o, Muhamede i njemu (Nuhu, Noju) jednu vjeru." I rekao je Ibnu Abbas: "Zakon i put (te riječi u suri El-Maide znače) put i zakon (ili postupak ili pravilo)." (Ibnu Abas tumači riječi "širaten" i "minhadžen" sa riječima "sebilen" i "sunneten", a riječi "minhadžen" i "sebilen" znače put, a "širaten" i "sunneten" znače zakon ili postupak ili pravilo. Razlika je u tome što je "sunneten" poznatije od "širaten", a "sebilen" poznatije i više u upotrebi nego "minhadžen". Ovakvih tumačenja i objašnjenja pojedinih riječi iz Kur'ana ima u Sahihu mnogo). Vaša molba je (tj. to znači) vaše vjerovanje zbog Njegovog govora, On je uzvišen: "Reci: Ne bi mario za vas (ili: Ne bi vodio računa o vama) moj Gospod da nije vaše molbe (tj. vašeg vjerovanja, jer Allahu se moli vjernik koji ima povećano vjerovanje. Ovo je tumačenje Ibnu Abasa kojega je dopunio Ibnu Batal). A značenje riječi "du'a - molba" u jeziku je "iman - vjerovanje".

(Ovo su riječi Buharije. Neki se tumači Buharije drže rezervisano prema ovom Buharijinom tumačenju riječi "du'a" na osnovu jezika.)

PRIČAO NAM JE Ubejdullah, sin Musa-a, rekao je: izvjestio nas je Hanzaletu, sin Ebu Sufjana, od Ikrimeta, sina Halidovog, od Ibnu Umera (koji) je rekao: "Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Sagrađen je islam na pet (dužnosti): svjedočenju da nema boga osim Allaha (tj. svjedočenju da je bog samo Allah) i da je Muhamed poslanik Allaha i uspostavljanju (tj. obavljanju) molitve i davanju zekata (vjerskog poreza) i hodočašću (Meke) i post u ramadana (mjeseca).

GLAVA

stvari (ili poslova) vjerovanja i govora Allaha, uzvišen je On: "Nije dobročinstvo da okrenete vaša (tj. svoja) lica prema istoku i zapadu, ali je dobročinstvo (učinio onaj) ko vjeruje Allaha i najzadnji dan (ovog svijeta, a po tom proživljenje i Strašni sud) i anđele i (Allahovu) knjigu i vjerovjesnike; i daje imetak, (bivši) na njegovom volenju (tj. voleći ga ili ljubeći ga), (a daje ga) najbližim (rođacima) i siročadima i siromasima i sinu puta (tj. putniku) i prosjacima i u (pomoć) vratova (robova da iskupe svoje vratove iz jarma ropstva); i uspostavlja (obavlja) molitvu i daje zekat (vjerski porez); i (dobročinstvo čine oni) koji ispunjavaju svoj ugovor kada ugovore (ili kada se nešto obavežu); i (pohvali ili pohvaljujem) strpljive u teškoći i mucu i u času zla (ratne borbe). To su (oni) koji su iskreni i to su oni bogobojažni. Već su se spasili vjernici." Ajet (izreka ili odlomak iz glave ili poglavlja Kur'ana).

PRIČAO NAM JE Abdulah, sin Muhameda, (rekao je) pričao nam je Ebu Amir El-Akadija, rekao je: pričao nam je Sulijman, sin Bilala, od Abdulaha, sina Dinarovog, od Ebu Saliha, od Ebu Hurejreta od Vjerovjesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je (Muhamed):

"Vjerovanje je (tj. Vjerovanje ima) šezdeset i nekoliko ogranaka (grana, dijelova); i stidljivost je ogranak (ili dio) od vjerovanja."

GLAVA:

Musliman je (onaj) ko (je takav da) su se spasili (ili da su zdravi ili da su mirni) muslimani od njegovog jezika i njegove ruke.

PRIČAO NAM JE Adem, sin Ebu Ijasa, rekao je: pričao nam je Šu'be od Abdulaha, sina Ebussefera; i (od) Ismaila, (a oba tj. i Abdulah i Ismail su pričali slijedaći hadis) od Ša'bije, od Abdulaha, sina Amrovog od Vjerovjesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Musliman je ko je (takav da) su se spasili (ili da su zdravi ili mirni) muslimani od njegovog jezika i njegove ruke, a iseljenik (ili izbjeglica, emigrant) je ko napusti (ono) što je Allah zabranio."

Rekao je Ebu Muavijete: pričao nam je Davud od Amira, rekao je: čuo sam Abdulaha, sina Amrovog, (da priča) od Vjerovjesnika, pomilovao ga Allah i spasio; a rekao je Abdul-Eala (da je čuo) od Davuda, od Amira, od Abdulaha od Vjerovjesnika, pomilovao ga Allah i spasio. (Ovo su dva muallak - seneda).

GLAVA:

Koji je islam najvrijedniji (najbolji)?

PRIČAO NAM JE Seid, sin Jahja-a sina Seida El-Kurejšije, rekao je: pričao nam je moj otac (tj. Jahja), rekao je: pričao nam je Ebu Burdete, sin Abdulaha sina Ebu Burdeta, od Ebu Burdeta, od Ebu Musa-a, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Rekoše:

"O poslanice Allaha, koji je islam najvrijedniji (najbolji)?" Rekao je: "Ko je (takav da) su se spasili (ili da su zdravi ili mirni) muslimani od njegovog jezika i njegove ruke (njegov je islam najbolji)."

GLAVA:

Nahranjivanje hranom je od islama.

PRIČAO NAM JE Amr, sin Halida, rekao je: pričao nam je El-Lejs od Jezida, od Ebul-Hajra, od Abdulaha, sina Amrovog, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je jedan čovjek pitao Vjerovjesnika, pomilovao ga Allah i spasio, koji je islam najbolji?

Rekao je (Muhamed a. s.): "Nahranjuješ hranom; i izgovaraš (ili očitavaš) pozdrav (onom) koga poznaš i koga ne poznaš (a to ti je najbolji islam; ili: nahranjuj hranom; i pozdravljaj svakog!)."

GLAVA:

Od vjerovanja je (i to) da voli (ili da želi vjernik) svome bratu što voli (samom) sebi.

PRIČAO NAM JE Museded, rekao je: pričao nam je Jahja od Šu'beta, od Katadeta, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovjesnika, pomilovao ga Allah i spasio, a (preko Šu'beta postoji i drugi sened) od Huseina El-Mualima (Učitelja), rekao je: pričao nam je Katade od Enesa (a ovaj) od Vjerovjesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je (Muhamed a.s.):

"Neće vjerovati jedan (od) vas (sve) do (takvog moralnog uzdignuća da) voli (tj. želi) za svog brata (ono) što voli za svoju ličnost."

GLAVA:

Voljenje Poslanika, pomilovao ga Allah i spasio, je od vjerovanja.

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, rekao je: Izvjestio nas je Šuajb, rekao je: pričao nam je Ebuzinad od El-Earedža (a ovaj) od Ebu Hurejreta, zadovoljan bio Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Pa tako mi (Onoga) koji (je tako moćan da je) moja duša u njegovoj ruci, neće vjerovati jedan (od) vas (sve) do (takvog uzdignuća da) sam mu ja draži od njegovog roditelja i njegovog djeteta."

PRIČAO NAM JE Ja'kub, sin Ibrahima, rekao je: pričao nam je Ibnu Ulejete od Abdul-Aziza, sina Suhejbovog, (a ovaj) od Enesa, (a on) od Vjerovjesnika, pomilovao ga i spasio Allah, H -

(slovo "H" u tekstu je kratica od arapske riječi "Tahvil". Riječ "Tahvil" znači: premjestiti se; okrenuti. U hadiskoj nauci kao stručni izraz znači "da se prvi sened na tom mjestu ostavlja i presijeca, a uzima se drugi sened. Obadva se seneda sastaju ondje gdje je prvi ostavljen." - Handžić. To jest: Hadis koji će uslijediti došao je preko dva donekle različita seneda koji se sastaju i dodiruju u jednoj ličnosti koja se nalazi u obadva seneda. Kad se prvi sened naveo do zajedničke ličnosti, onda se stavilo slovo "H", koje se izgovori "ha", a koje označava da će se sada "okrenuti" prema drugom senedu tj. da će se drugi sened odmah navesti do dodirne ličnosti, pa će se tek iza toga navesti tekst hadisa. U daljim se slučajevima neće više navoditi ovo objašnjenje uz slovo "H". Jedino će se uz to slovo stavljati u zagradi riječ "Tahvil" da se podsjeti da je to slovo kratica od te riječi.)

A pričao nam je Adem, rekao je: pričao nam je Šu'betu od Katadeta (a ovaj) od Enesa, rekao je (Enes): rekao je Vjerovjesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Neće vjerovati jedan (od) vas (sve) do (takvog uzdignuća da) sam mu ja draži (ili miliji) od njegovog roditelja; i njegovog djeteta i ljudi sviju (skupa)."

GLAVA

slasti (slatkoće) vjerovanja.

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Musena-a, rekao je: pričao nam je Abdula-Vehhab Sekifović, rekao je: pričao nam je Ejub od Ebu Kilabeta (a ovaj) od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, (a Enes) od Vjerovjesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je (Muhammed a.s.):

"Tri (osobine ili svojstva postoje, a takva su da svaki onaj) ko (bude takav da se) one (osebine ili osobine) budu (nalazile) u njega, našao je (ili naći će) slast vjerovanja: da mu je Allah i Njegov poslanik draži od (svoga drugog) što (postoji) osim Njih dvojice; i da voli čovjeka (koji voli Allaha i Njegovog poslanika) na voleći ga (tj. toga čovjeka ni zbog čega drugog) osim radi Allaha; i da mrzi da se vrati u bezvjerstvo kao što mrzi da se baci u vatru (Džehenema)."

GLAVA:

Znak vjerovanja je voljenje Ensarija (Pomagača tj. starosjedilaca grada Medine koji su primili u svoj grad Muhameda a.s. i muslimane koji su izbjegli iz Meke, pa su ih i materijalno mnogo pomogli).

PRIČAO NAM JE Ebul-Velid, rekao je: pričao nam je Šu'betu, rekao je: izvjestio me Abdullah, sin Abdullaha sina Džebrovog, rekao je: čuo sam Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, (a on je pričao) od Vjerovjesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je (Vjerovjesnik a.s.):

"Znak (ili obilježje) vjerovanja je voljenje Ensarija, a znak licemjerstva (hipokrizije) je mrženje Ensarija."

GLAVA.

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, rekao je: izvjestio nas je Šuajb od Zuhrije, rekao je: izvjestio me Ebu Idris Aizullah, sin Abdullaha da je Ubade, sin Samita, bio zadovoljan Allah od njega, a bio je prisustvovao (u borbi na) Bedru; i on je jedan (od plemenskih) poglavica (koji su se prisegli na vjernost Muhamedu a.s. u) "Noći Akabe", (Ubade je izvjestio) da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao, a oko njega (se nalazila jedna) skupina od njegovih drugova:

"Prisegnite mi se (tj. obavežite mi se), na (to) da nećete udruživati sa Allahom ništa (u vjerovanju); i (da) nećete krasti; i (da) nećete bludničiti (činiti preljube); i (da) nećete ubijati vaše (tj. svoje) djece; i (da) nećete donositi (zaprepašujuću) laž (a) izmišljate je među vašim rukama i vašim nogama (tj. u sebi je izmislite; ili po drugom tumačenju, izmišljate je u lice jedan drugom); i (da) nećete griješiti (otkazivati pokornost) u dobru (tj. u svemu onom što vam se naredi, a to bude poznato i jasno da je dobro i lijepo da se čini i radi). Pa ko od vas ispuni (svoju obavezu prema svemu navedenom), pa njegova nagrada je (pala) na Allaha (tj. Allah će ga nagraditi). A ko pogodi (tj. učini) od toga (što je zabranjeno) nešto, pa se kazni u ovozemnosti (tj. na ovom svijetu), pa ono je pokriće (tj. otkup) njemu (za učinjeni grijeh). A ko pogodi (učini) od toga (zabranjenog) nešto, zatim ga Allah pokrije (tj. ne kazni ga na ovom svijetu), pa on je (prepušten) k Allahu: ako hoće, oprost će mu, a ako hoće, kazni će ga." Pa smo mu se mi prisegnuli na to.

GLAVA:

Od (obilježja) vjere je bježanje od iskušenja (ili ustanaka i pobuna iz neslaganja u mišljenju).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta od Malika (a ovaj) od Abdurrahmana, sina Abdullaha sina Abdurrahmana sina Ebu Sa'sa'ata, (a ovaj) od njegovog (tj. svog) oca (a ovaj) od Ebu Seida El-Hudrije da je on rekao: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Skoro je (ili: blizu je da nastupi i takvo vrijeme ili takvo stanje) da će biti najbolji imetak muslimana ovce, pristaja će s njima vrhovima planina i mjestima (gdje niko ne zalazi nego samo ta mjesta posjećuje padanje) kiše, bježaće sa svojom vjerom od iskušenja (ili pobuna i ustanaka koji će se praviti zbog neslaganja u mišljenju)."

GLAVA

govora Vjerovjesnika, pomilovao ga Allah i spasio; "Ja sam najznaniji (od) vas (kad se radi o znanju) o Allahu"; i da je poznavanje djelo (ili čin) srca zbog govora Allahovog, On je uzvišen; "... ali će vas kazniti sa (onoga tj. zbog onoga) što su stekla (zaradila tj. počinila) vaša srca ..."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Selama, Bikendijević, rekao je: izvjestio nas je Abdetu od Hišama (a ovaj) od svog oca (a ovaj) od Aiše, rekla je:

"Bio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (u svom postupku prema ljudima takav da) kada im je naređivao, naređivao im je od poslova (ono) što mogu (izvršiti ili učiniti bez velikih teškoća trajno vršeći te poslove)." Rekoše: "Zaista mi nismo kao tvoj oblik (ili lik), o poslaniče Allaha, zaista je Allah tebi oprostio što je promaklo (naprijed, tj. što je bilo) od tvoga grijeha i što je zaostalo (pozadi; tj. i što ćeš učiniti, što će biti, pa zbog toga mi treba i da više od tebe radimo dobrih djela i pobožnosti)." Pa se on ljutio (ili srdio na te njihove riječi tako) da se poznala (ta) ljutnja u (izrazu) njegovog lica, zatim je rekao: "Zaista najbogobojazniji (od) vas je i najznaniji (od) vas (kad je riječ o znanju) o Allahu sam ja (pa ja treba i da u većoj mjeri radim i dobre poslove nego - vi. Radite koliko možete bez teškoće, a ne nastojte da me dostignete, a kamoli da me nadmašite)!"

GLAVA:

Ko mrzi (ili ne želi) da se vrati u bezvjerstvo kao što mrzi (ili ne želi) da se baci (da bude bačen) u vatru (pakla; to osjećanje) je od vjerovanja.

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, rekao je: pričao nam je Šu'betu od Katade (a ovaj) od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, (a ovaj) od Vjerovjesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Tri (osobine) su (takve vrijednosti da svaki onaj) ko (bude takav da) one budu u njega, našao je (tj. naći će) slast vjerovanja. Ko (je takav da) je Allah i Njegov poslanik miliji k njemu od (svega) što (postoji) osim Njih dvojice; i ko voli (jednog Allahovog) roba, ne voli ga (ni radi čega) osim radi Allaha; i ko mrzi da se vrati u bezvjerstvo poslije kad ga je Allah spasio (bezvjerstva) kao što mrzi da se baci u vatru."

GLAVA

nadmašivanja (pojedinih članova) porodice vjerovanja u poslovima.

PRIČAO NAM JE Ismail, rekao je: pričao mi je Malik od Amra, sina Jahja-a, Mazinović od svog oca (a ovaj) od Ebu Seida Hudrije, bio zadovoljan Allah od njega, (a ovaj) od Vjerovjesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Unići će porodica raja (u) raj, a porodica Vatre (džehenemske; zbog toga velikim slovom u daljem tekstu, u) Vatru. Zatim će Allah, uzvišen je On, reći: "Izvedite, (iz Vatre, o anđeli, svakoga) ko je (takav da je) od vjerovanja u njegovom srcu bila (bar tolika količina koliko iznosi) mjera (težine jednog) zrna od gorušice (ili slačice)." Pa će se izvesti iz nje (Vatre), a već sasvim pocrnuli, pa će se baciti u Rijeku Stida ili (Rijeku) Života, sumnjao je Malik (tj. Malik ne zna da li mu je predhodnik rekao: u Rijeku Stida ili Rijeku Života), pa će niknuti (ili narasti tj. dobiće lijep izgled tijela i to brzo) kao što nikne (ili naraste) sjeme (trave obične ili sjeme trave tušac ili tušak) u strani poplave (tj. u naplavku), zar ne vidiš da ono iziđe žuto savijeno (previja se).

Rekao je Vuhejb: Pričao nam je Amr: "I (Rijeka) Života; i rekao je: (ko bude u srcu imao kakvog) dobra (koliko zrno od) gorušice ....."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Ubejdulaha, pričao nam je Ibrahim, sin Seida, od Saliha (a ovaj) od Ibnu Šihaba (a ovaj) od Ebu Umameta, sina Sehla, da je on čuo Ebu Seida Hudriju govori:

"Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio,: Dok sam ja (ležao jednom kao) spavač, vidio sam ljude izlažu se meni, a na njima košulje. Od njih (neka) dostiže (do) sisa, a od njih (neka do) ispod toga. A izložio mi se Umer, sin Hataba, a na njemu košulja vuče je (za sobom; toliko je duga)." Rekoše (Upitaše): "Šta si protumačio to (da znači), o poslaniče Allaha?" Rekao je (Odgovorio je): "Vjerom (sam to protumačio, tj. on ima veliku vjeru i ubjeđenje)."

GLAVA:

Stid je od (osobina ili znakova) vjerovanja.

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malik od Ibnu Šihaba (a ovaj) od Salima, sina Abdullaha, (a ovaj) od svoga oca (Abdullaha, sina Umerovog) da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, prošao pokraj (jednog) čovjeka od Pomagača (velikim slovom u tekstu, misli se na stanovnike Medine koji su pomogli Allahovog poslanika u najtežim danima borbe sa neprijateljem), a on (onaj čovjek) poučava svoga brata (ili prijatelja) o stidu, pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Pusti ga, pa zaista je stid od vjerovanja."

GLAVA

"Pa ako se pokaju; i obavljaju molitvu i daju (obaveznu) milostinju, pa pustite (ih na miru da idu) svojim putem ..."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhamedov, rekao je: pričao nam je Ebu Revh El-Haremija, sin Umareta, pričao nam je Šu'be od Vakida, sina Muhamedovog, rekao je: čuo sam svog oca (kako) priča od Ibnu Umera da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Zapovjedbno mi je da se borim (s) ljudima dok (ne postignem to da) svjedoče da nema boga osim Allaha i da je Muhamed poslanik Allaha; i (da) obavljaju molitvu i daju (baveznu) milostinju. Pa kada učine (učinu) to, sačuvaće od mene svoje krvi (tj. živote) i svoje imetke osim (slučajeva u kojima mogu biti osuđeni na gubitak života i imetka u skladu) sa pravom islama, a njihov obračun (za iskrenost i ubijedenost pada) na Allaha."

GLAVA

(onoga) Ko je rekao: "Zaista vjerovanje je posao (rad dobrih djela)."

(To se može da tvrdi i) Zbog govora Allaha, uzvišen je On: "I to je raj koji vam se dao naslijediti zbog (onoga) što ste radili (poslovali), činili." A rekao je (jedan) broj (ili skupina) od učenjaka o Njegovom govoru, On je uzvišen; "Pa tako mi tvog Gospoda zaista ćemo ih sve svakako pitati o onom što su činili (radili)" (po mišljenju tih učenjaka to znači). "o "Nema boga osim Allaha" (biće ljudi pitani)." I rekao je (Uzvišeni Allah): "Zbog (nečeg što je) kao ovo pa neka rade radnici (dobrih djela)."

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Junusa; i Musa, sin Ismaila; njih dva su rekla: pričao nam je Ibrahim, sin Sa'da, pričao nam je Ibnu Šihab od Seida, sina Musejebovog, (a ovaj) od Ebu Hurejreta da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, upitao se (tj. bio je upitan):

"Koji je posao najvrjedniji (najbolji)?" (Odgovorio je:) Rekao je: "Vjerovanje u Allaha i Njegovog poslanika." Reklo se: "Zatim šta je to (najbolje)?" Rekao je: "Borba u (cilju odbrane) Allahovog puta." Reklo se (tj. dalje je upitan Muhamed a.s.):

"Zatim šta je to (najbolje)?" Rekao je: "Hodočašće primljeno (ili obavljeno dobro i ispravno bez greške)."

GLAVA:

Kada islam nije bio (primljen) na istinitosti (uvjerenja); i (kada) je (primljen) na (sračunato prikazivanje) pokornosti (ili radi traženja mira) ili (iz) straha od ubijanja, (takav islam ne vrijedi) zbog Njegovog govora, On je uzvišen: "Kažu Beduini: "Mi vjerujemo." Reci: "Niste vjerovali (tj. ipš ne vjerujete), ali recite: "Primili smo islam (ili: Predali smo se)." Pa kada je (islam primljen) na istinitosti (uvjerenja), pa on je (pravi islam koji se ima u vidu kada se misli) na Njegov govor, uzvišeno je Njegovo spominjanje; "Zaista vjera kod Allaha je islam", "A ko traži osim islama (kakvu) vjeru, pa neće se primiti od njega...."

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, rekao je: izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, rekao je: izvijestio me je Amir, sin Sa'da sina Ebu Vakasa, od Sa'da, bio Allah zadovoljan od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, darivao (jednu) grupu, a Sa'd je (bio kao slučajni) sjedilac (sjedlač). Pa je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, ostavio (bez dara jednog) čovjeka, (a) on je (od) njih najdivniji (tj. najbolji) meni (tj. po mome mišljenju). Pa sam rekao:

"O poslaniče Allaha, šta je tebi (bio uzrok da uskratiš dar) od omsice (tj. tog i tog; dakle izraz omsica znači "taj i taj")? Pa tako mi Allaha, ja ga vidim (smatram kao dobrog) vjernika." Rekao je: "Ili (kao) predanika (tj. običnog, formalnog muslimana)?" Pa sam ušutio malo. Zatim me savladalo (ono) što znam o njemu, te sam ponovio svoj govor, pa sam rekao: "Šta ti je (te uskrati dar) od omsice, pa tako mi Allaha, ja ga vidim (kao) vjernika." Pa je rekao: "Ili predanika." Pa sam malo ušuto. Zatim me savladalo što znam o njemu, te sam ponovio svoj govor, a ponovio je (i) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Zatim je rekao: "O sa'de, ja zaista darivam (u vjerovanju slabog) čovjeka, a drugi (osim) njega draži mi je od njega, (a darovanog darivam iz) bojazni da ga Allah strmoglavi u Vatru (zbog istupanja iz vjere ako ne bude darovan)." A prenijeli su ga (tj. ovaj hadis) Junus; i Salih; i Mamer i bratić Zuhrijin od Zuhrije.

GLAVA:

Pozdrav je od islama.

A rekao je Amar: "Tri (osebine, osobine) postoje). Ko ih skupi, skupio je već vjerovanje. Pravednost od tvoje osobe (ili duše); i davanje pozdrava svijetu (ljudima) i dijeliti iz siromaštva."

PRIČAO NAM JE Kutejbe, rekao je: pričao nam je Lejs od Jezida, sina Ebu Habiba, (a ovaj) od Ebul-Hajra (a ovaj) od Abdulaha, sina Amrovog, da je (jedan) čovjek pitao poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio;

"Koji je islam najbolji?" Rekao je: "Nahranjivaćeš hranom i čitaćeš pozdrav na (onoga) ko je (takav da ga) poznaješ i ko je (takav da ga) ti nisi poznavao (tj. pozdravljaćeš svakog, pa ćeš sa ta dva djela ispoljiti najbolji islam)."

GLAVA

nezahvalnosti mužu (ili: GLAVA nepriznavanja muža) i nepriznavanja (dobročinstva i plemenitosti) osim nepriznavanja (postojanja Allaha ili nepriznavanje dobročinstva je odmah ispod nepriznavanja Allaha, tj. bliže je bezvjerstvu nego vjerovanju).

O njoj (ovoj GLAVI) je Ebu Seid (prenio hadis) od Vjerovjesnika, pomilovao ga Allah i spasio (a taj će hadis biti naveden poslije).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, od Malika (a ovaj) od Zejda, sina Eslemovog, (a ovaj) od Ata-a, sina Jesara, (a ovaj) od Ibnu Abasa (koji) je rekao:

"Rekao je Vjerovjesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Pokazala mi se Vatra, pa kad li najmnogobrojniji njeni stanovnici žene. Ne priznaju (ili ne vjeruju) one." Reklo se (Upitan je): "Je li ne vjeruju u Allaha (ne priznaju Allaha)." Rekao je (Odgovorio je Muhamed a.s.): "Ne priznaju muža i ne priznaju dobročinstva. Ako si činio jednoj (od njih (cijelo) vrijeme, zatim je vidjela od tebe (kod tebe) (neku nepovoljnu) stvar, rekla je: "Nisam vidjela od tebe (nikakvog) dobra nikad."

GLAVA:

Griješni su od stvari (doba) neznanja.

A neće se obezvjeriti njihov vlasnik sa činjenjem njih osim sa mnogoboštvom, zbog govora Vjerovjesnika, pomilovao ga Allah i spasio; "Zaista si ti čovjek (takav da se) u tebi (još osjeća) neznanje"; i (zbog) govora Allaha, uzvišen je On; "Zaista Allah neće oprostiti da mu se pridružuje (išta, tj. neće oprostiti mnogoboštvo), a oprostiće ispod (tj. osim) toga (sve ostalo) kome hoće."

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, rekao je: pričao nam je Šu'be od Vasila (a ovaj) od Ma'rura, rekao je:

"Sreo sam Ebu Zera u Rebezi, a na njemu ogrtač (sa neprošivenom postavom, valjda neka bolja vrsta ogrtača) i na njegovom dječaku ogrtač. Pa sam ga pitao za to (o tome, jer je dječak bio oslobođeni rob, pa je trebao da ima slabije odjelo)." Pa je (Ebu Zer) rekao: "Ja sam grdio (ili psovao jednog) čovjeka, pa sam ga sramotio sa njegovom majkom (prebacivao mu zbog porijekla njegove majke." Pa je meni rekao Vjerovjesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "O Ebu Zere, zar si ga sramotio sa njegovom majkom? Ti si čovjek (takav da) se u tebi (još nalazi) neznanje. Vaša braća su vaše sluge (ili robovi; ili čobani). Učinio ih je Allah pod vaše ruke. Pa ko je (takav da mu je) njegov brat pod njegovom rukom, pa neka nahranjuje od (onog) što on jede; i neka ga oblači (odijeva) od (onakve odjeće) što on oblači (i sam). I ne opterećujte ih (onim) što će ih nadvladati (iscrpati), pa ako ih opteretite (vrlo teškim poslom), pomozite ih (im)."

GLAVA:

"I ako se dvije grupe vjernika ponbiju, pa popravite (odnose) među njima (tj. izmirite ih)." Pa nazvao ih je (Uzvišeni Allah) vjernicima.

PRIČAO NAM JE Abdurahman, sin Mubareka, pričao nam je Hamad, sin Zejda, pričao nam je Ejub i Junus od Hasana (a ovaj) od Ahnefa, sina Kajsovog, rekao je:

"Otišao sam da pomognem ovoga čovjeka (tj. Aliju, sina Ebu Talibovog u borbi "Vak'atul-Džemel). Pa me sreo Ebu Bekrete, pa je rekao: "Gdje hoćeš (ćeš)?" Ja sam rekao: "Pomoći ću ovoga čovjeka." Rekao je: "Vrati se! Ja sam čuo poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (gdje) govori: "Kada se sukobe dva muslimana sa svojim dvjema sabljama (ili sa svoja dva mača), pa ubica i ubijeni će u Vatru." Pa sam ja rekao: "O poslaniče Allaha, ovaj je ubica (i kao takav i zaslužio je Vatru), pa šta je stanje (ili stvar; ili srce) ubijenog (zgriješilo)?" Rekao je: "Zaista je (i) on bio pohlepan na ubijanje svoga druga (tj. htio je i on njega ubiti)."

GLAVA:

Nasilje (nepravda) ispod (ili niže; ili osim) nasilja (tj. neka nepravda ili neko nasilje je lakše od nekog, a neko je teže od nekog).

PRIČAO NAM JE Ebul-Velid, pričao nam je Šu'be-H (tj. Tahvil) - , rekao je (Buharija): a pričao mi je Bišr, rekao je: pričao nam je Muhamed od Šu'beta (a ovaj) od Sulejmana (a ovaj) od Ibrahima (a on) od Alkameta (a on) od Abdullaha (sina Mes'udovog):

Pošto je sišao ajet "Koji su vjerovali, a nisu pomješali svoga vjerovanja sa nasiljem (nepravdom), oni su (takvi da) imaju sigurnost i oni su napućeni.", rekli su drugovi poslanika Allahovog, pomilovao ga Allah i spasio: "Koji nas nije nasilje učinio svojoj ličnosti (opteretivši je nekim grijehom)?" Pa je Allah spustio (riječi Kur'ana): "Zaista mnogoboštvo je zaista veliko nasilje."

GLAVA

znakova licemjera (prtvorice).

PRIČAO NAM JE Sulejman Eburebi', pričao nam je Ismail, sin Džafera, pričao nam je Nafi', sin Malika sina Ebu Amirovog, Ebu Suhejl od svoga oca (a ovaj) od Ebu Hurejreta (a ovaj) od Vjerovjesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Znak licemjera su tri (osobine): Kada priča (govori), on laže; a kada obeća, učini protivno (obećanju); a kada mu se (što) povjeri, on iznevjeri."

PRIČAO NAM JE Kabisa, sin Ukbetov, rekao je: pričao nam je Sufjan od A'meša (a ovaj) od Abdullaha, sina Mureta, (a on) od Mesruka (a on) od Abdullaha, sina Amrovog, da je Vjerovjesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Četiri (osebine ili osobine su takve) ko je (takav da) one budu u njega, on je čisti licemjer. A ko je (takav da) u njega bude (jedna) osobina od njih, u njemu je (jedna) osobina od licemjerstva dok je (ne) ostavi. (Te osobine su:) Kada mu se (nešto) povjeri, on iznevjeri; a kada priča (govori), laže; a kada sklopi ugovor, prekrši (vjeroloman je); a kada se prepire (ili

parniči), griješi (ili pokvaren je, tj. ne bira sredstva)." Slijedi ga (Sufjana) Šu'be od A'meša (tj. Šu'be se slaže sa Sufjanom u predaji gornjeg hadisa od A'meša).

GLAVA:

Stajanje (u molitvi u) Noći Vrijednosti je od vjerovanja.

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, rekao je: izvjestio nas je Šuajb, rekao je: pričao nam je Ebuzinad od A'redža (a on) od Ebu Hurejreta, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko stoji (u molitvi; ili: Ko klanja u) Noći Vrijednosti (zbog) vjerovanja i (zbog) računanja (na Allahovu nagradu), oprostiće mu se (ono) što je prošlo (ili: što je predhodilo) od njegovog grijeha (ili griješenja)."

GLAVA:

Borba je od vjerovanja.

PRIČAO NAM JE Haremija, sin Hafsa, pričao nam je Abdul-Vahid, pričao nam je Umare, pričao nam je Ebu Zur'a, sin Amra, rekao je: Čuo sam Ebu Hurejru (priča) od Vjerovjesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Odazvao se (ili: zajamčio je; ili: požurio je sa lijepom nagradom) Allah (onom) ko je izašao u (borbu za) Njegov put; nije ga izvelo (ništa drugo) osim vjerovanje u Mene (Allaha) i potvrđivanje Mojih poslanika, (Allah mu se odaziva, odgovara ili jamči ovako:) da ću ga vratiti (iz borbe) sa (onim) što je postigao od nagrade ili plijena; ili ću ga uvesti u raj. A da nije (toga, kaže Muhamed a.s.) da bacim teškoću na svoje pristaštvo (sljedbu kad bih išao u svaki okršaj), ne bih sjedio (ni) iza (jedne) čete (tj. okršaja). I zaista bih volio da se ubijem (tj. da budem ubijen) u (borbi za) put Allaha, zatim (da) se oživim, zatim (da) se ubijem, zatim (da) se oživim, zatim (da) se ubijem."

GLAVA:

Dobrovoljno (neobavezno) stajanje (u molitvi, tj. klanjanje) ramadana (mjeseca) je od vjerovanja.

PRIČAO NAM JE Ismail, rekao je: pričao mi je Malik od Ibnu Šihaba (a on) od Humeda, sina Abdurahmana, (a on) od Ebu Hurejre da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Ko stoji (u molitvi uz mjesec) ramadan (zbog) vjerovanja i (zbog) računanja (na Allahovu nagradu), oprostiće mu se (ono) što je prošlo od njegovog grijeha (ili griješenja)."

GLAVA:

Post ramadana (zbog) računanja (na Allahovu nagradu) je od vjerovanja.

PRIČAO NAM JE Ibnu Selam, rekao je: izvjestio nas je Muhamed, sin Fudajlov, rekao je: pričao nam je Jahja, sin Seidov, od Ebu Selemeta (a on) od Ebu Hurejreta, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko je postio ramadan (zbog) vjerovanja i (zbog) računanja (na Allahovu nagradu), oprostiće mu se (ono) što je prošlo od njegovog grijeha (ili griješenja)."

GLAVA:

Vjera je lakoća (olakšica); i govor Vjerovjesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "Najmilija vjera k Allahu je lako pravovjerstvo (ili: Ibrahimova vjera koja naginje od obožavanja kipova ka vjerovanju Jednog Boga; i koja je bez teških obaveza i dozvoljava olakšice, pa je zbog toga laka).

PRIČAO NAM JE Abduselam, sin Mutahera, rekao je: pričao nam je Umer, sin Alije, od Ma'na, sina Muhameda, Gifarovića (a ovaj) od Seida, sina Ebu Seida, Makburović (a on) od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, (a on) od Vjerovjesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je (Muhamed a.s.):

"Zaista vjera je lakoća, a neće se nadvladati (ili: nadjačavati sa) ovom vjerom niko (a da će proći drukčije) osim (tako da) će ga nadvladati (ili: pobijediti). Pa upravite (pravim putem bez pretjeranosti i bez propuštanja onog što se treba učiniti); i približite se (umjerenosti u pobožnosti, a ne idite daleko, jer može se dogoditi da ne stignete do daleke pobožnosti; ili: ako ne možete da činite djela najsavršenije pobožnosti, činite ono čime ćete se njoj približiti); i razveseljite (govoreći o nagradi za dobra djela); i pomozite se sa jutrom i večerom i (sa) nešto (vremena) od kraja noći (ili: od noći uopće; ili: tražite pomoći od jutra i večeri i od konca noći ili od noći uopće, jer je u ta vremena čovjek najčilniji za pobožnost kao i za putovanje i svaki posao)."

GLAVA:

Molitva je od vjerovanja. I govor (ili: GLAVA govora) Allaha, uzvišen je On, "I nije Allah (to naredio) zbog (toga da) upropasti vaše vjerovanje" to jest vašu molitvu kod Kuće (misli se na Allahovu kuću Kabu, pa je zato veliko slovo ovdje, a i dalje u tekstu gdje se pod riječi Kuća misli na džamiju Kabu u Meki).

PRIČAO NAM JE Amr, sin Halida, rekao je: pričao nam je Zuhejr, rekao je: pričao nam je Ebu Ishak od Bera-a da je Vjerovjesnik, pomilovao ga Allah i spasio, bio (u) početku, kad je došao (u) Medinu, odsjeo je u svojih djedova; ili je rekao (Ebu Ishak) u svojih ujaka (dajidža) od Pomagača; i da je on klanjao (okrećući se) prema Jerusalemu šesnaest mjeseci ili sedamnaest mjeseci (sumnjao je Zuhejr), a zadivljavalo ga je da bude njegova kibla (mjesto prema kojem se okreće kod molitve da bi molitva bila primljena) prema Kući (tj. Kabi u Meki); i da je on klanjao prvu (ili početnu) molitvu, (koju) je klanjao njoj (tj. Kabi okrenut), molitva popodneva. A klanjao je s njim (i) narod. Pa je izašao (jedan) čovjek od (onog naroda) ko je s njim klanjao, pa je prošao pokraj pripadnika (tj. posjetilaca jedne) džamije (bogomolje), a oni su naklonjači (tj. obavljali su molitvu i bili u pognutom stavu), pa je rekao:

"Svjedočim (tj. kunem se) sa Allahom, zaista već sam klanjao sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, prema Meki (okrenut)." Pa su se zaokrenuli (odmah obavljajući i u položaju) kao što oni (i bili u njemu; tj. onako pognuti zaokrenuli su se) prema Kući (tj. Kabi u Meki). A bilo je Židove već zadivilo kad je klanjao prema Jerusalimu (Jerusalemu). I

pripadnici knjige (Evandjelja, tj. kršćani su se tome divili). Pa pošto je okrenuo svoje lice prema Kući, zaniijekali su (ili: nisu odobrili) to. Rekao je Zuhejr: "Pričao nam je Ebu Ishak od Bera-a u ovom svome pričanju (da je Bera' još dodao i to) da je, ono, umro na (prvotnoj, prvobitnoj, prvoj) kibli, prije (nego je došao čas) da se ona preokrene (prema Meki), (umro je jedan broj) ljudi; i ubili su se (tj. poginuli su u borbi), pa nismo znali šta ćemo reći o njima, pa je spustio (ove svoje riječi) Allah, uzvišen je On: "I nije Allah (to preokretanje kible naredio) zbog (toga) da upropasti vaše vjerovanje"."

GLAVA

ljepote islama čovjeka.

Rekao je Malik: izvjestio me Zejd, sin Eslemov, da je Ata', sin Jesara, njega izvjestio da je Ebu Seid Hudrija njega izvjestio da je on čuo poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (gdje) govori:

"Kada primi islam (Allahov) rob, pa njegov islam bude lijep, pokriće (ili: izbrisaće) Allah njegovo svako ružno (djelo što) ga je bio prije učinio. A odmazda (tj. postupak prema njegovim djelima) poslije toga (tj. kad je primio islam ovaki, ovakav) je: Dobro djelo (će mu se platiti najmanje) sa deset njegovih jednakosti (tj. vrijednosti, a i više, pa čak i) do sedamstotina jednakih (vrijednosti; ili: do sedamstotina dvostrukosti), a zlo djelo (će se kazniti) sa svojom jednakosti (tj. vrijednosti i težinom) osim da preko njega pređe Allah (tj. za zlo djelo će biti samo odgovarajuća kazna, ali ako Allah pređe preko zlog djela; i odgovarajuća kazna će izostati, neće se izvršiti).

PRIČAO NAM JE Ishak, sin Mensura; rekao je: pričao nam je Abdurezak; rekao je: izvjestio nas je Ma'mer od Hemama (a on) od Ebu Hurejreta, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Kada uredi (ili: uljepša dobrim djelima) jedan (od) vas svoj islam, pa svako dobro (što) ga učini pisaće mu se sa deset svojih jednakosti (vrijednosti). A svako zlo (ili: loše) djelo (što) ga učini, pisaće mu se sa svojom jednakosti (tj. težinom bez uveličavanja)."

GLAVA:

Najdraža vjera k Allahu je najtrajnije (dobro djelo od) nje (tj. Od svih dobrih djela koja se u vjeri preporučuju Allahu je najdraže ono koje se neprekidno vrši).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Musena-a, rekao je: pričao je nama Jahja od Hišama, rekao je: izvjestio me moj otac od Aiše da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, unišao k njoj (tj. posjetio ju je), a kod nje je (bila jedna) žena, pa je rekao:

"Ko je ova?" Rekla je: "Omsica (tj. ta-i-ta žena, pa je Aiša počela da je hvali i) spominje od njenoga klanjanja (tj. spomenula da ova žena mnogo klanja)." Rekao je: "Polagano! (ili: Suzdrži se od pohvale!) Na vas je (dužnost da se obavezete) sa (onim) što možete (ili: Držite se, onog što možete vršiti neprekidno bez teškoće). Pa tako mi Allaha, neće se dosaditi Allah do (da) se vi dosadite (tj. Allahu neće dosaditi vaša dobra djela i neće

prestati da ih nagrađuje dokle god ste vi u takvom raspoloženju da vam nisu dosadna i teška vršiti). I najdraža vjera k Njemu je (ono) što je ustrajan na njemu njegov vlasnik (tj. vršilac)."

GLAVA

povećanja vjerovanja i njegove manjkavosti; i (GLAVA) govora Allaha, uzvišen je On, "...i povećali smo im uputu"; "... i (da) sebi povećaju vjerovanje (oni) koji su vjerovali".. I rekao je (Uzvišeni Allah): "Danas sam upotpunio vama vašu vjeru.

Pa kada (čovjek) ostavi, ovo kaže Buharija, nešto od potpunosti, pa on je manjkav (nepotpun u vjeri).

PRIČAO NAM JE Muslim, sin Ibrahima, rekao je: pričao nam je Hišam, rekao je: pričao nam je Katade od Enesa (a on) od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Izaći će iz Vatre ko je rekao "Nema boga osim Allaha", a u njegovom srcu (uz vjerovanje bude koliko) mjera (težine jednog) zrna ječma od (kakvog god) dobra. I izaći će iz Vatre ko je rekao "Nema boga osim (Jedinog Istinitog Boga) Allaha", a u njegovom srcu (bude koliko) mjera (težine jednog) zrna pšenice od (kakvog) dobra. I izaći će iz Vatre ko je rekao "Nema boga osim Allaha", a u njegovom srcu (bude) mjera (težine jednog) truna prašine od (kakvog) dobra."

Rekao je Ebu Abdullah (tj. Buharija): Rekao je Eban: pričao nam je Katade, pričao nam je Enes od Vjerovjesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (gornji hadis je Enes pričao sa malom razlikom, a ona se sastoji u tome što je Enes rekao): "od vjerovanja", mjesto "od dobra".

(To znači: Izaći će iz Vatre ko je rekao "Nema boga osim Allaha", a u njegovu srcu bude koliko mjera težine jednog zrna ječma ili pšenice ili truna prašine od vjerovanja.)

PRIČAO NAM JE Hasan, sin Sabaha, (da) je čuo Džafera, sina Avnova, (koji je rekao:) pričao nam je Ebul-Umejs, rekao je: izvjestio nas je Kajs, sin Muslima, od Tarika, sina Šihabovog, (a on) od Umera, sina Hatabovog, bio zadovoljan Allah od njega, da je (jedan) čovjek od Židova rekao njemu:

"O zapovjedniče vjernika, (ima jedan) ajet (citat iz Kur'ana) u vašoj knjizi (što) je vi učite, (a tako je važan) da je nama skupini (ili: zajednici) Židova sišao, zaista bi mi uzeli taj dan (u koje je sišao, uzeli bi ga za) praznik." Rekao je (Umer r.a.): "Koji ajet (je to)?" Rekao je (Židov): "Danas sam upotpunio vama vašu vjeru; i završio sam na vama svoju blagodat i zadovoljan sam (da) za vas islam (bude) vjera (ili: i zadovoljan sam vam islamom kao vjerom)." Rekao je Umer: "Već mi poznajemo taj dan i mjesto koje je (što) je sišao u njemu (taj ajet) na Vjerovjesnika, pomilovao ga Allah i spasio, a on je (bio) stajac na Arefi (ili: Arefatu u) petak."

GLAVA:

Zekat (obavezni i u postotcima određeni godišnji prilog od imovine za siromašne) je od vjerovanja. I Njegov govor (On je uzvišen, na to upućuje): "I nije im se zapovjedilo (ništa drugo) osim (to): neka obožavaju Allaha, iskreni (bivši) zbog Njega (u ispovijedanju) vjere,

pravovjerni (bivši); i neka obavljaju molitvu i neka daju zekat. I to je vjera (staze ili sljedbe) ispravne."

PRIČAO NAM JE Ismail, rekao je: Ismail, rekao je: pričao mi je Malik, sin Enesa, od svoga strica Ebu Suhejla, sina Malikovog, (a ovaj) od svoga oca da je on čuo Talhu, sina Ubejduhahovog (gdje) govori (ili kazuje ovo):

"Došao je (jedan) čovjek k poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, od stanovnika Nedžda, uzdignute glave (ili: uzdignute kose na glavi, ili: rasute i neuređene kose na glavi), čujemo buku (gromkost) njegovog glasa, a ne razumijemao šta kaže dok se (nije) približio, pa kadli on pita o islamu. Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio: "Pet molitava (molitvi, namaza) u (jednom) danu i noći." Pa je rekao: "Da li na meni osim njih (još neka molitva)?" Rekao je: "Ne, osim da ti dobrovoljno sebe obavežeš." Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio: "I post ramadana." Rekao je: "Da li na meni osim njega (još neki drugi post)?" Rekao je: "Ne, osim da se dobrovoljno obavežeš." Rekao je (Talha): I spomenuo mu je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, zekat. Rekao je: "Da li je na meni osim njega (još neka imovna obaveza)?" Rekao je: "Ne, osim da se dobrovoljno obavežeš činiti." Rekao je (Talha), pa je (taj) čovjek okrenuo leđa (odlazeći), a on govori: "Tako mi Allaha, neću povećati na ovo (ništa dobrovoljno), a neću okrnjiti (obavezne dužnosti)." Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, "Spasio se (tj. biće spašen), ako je rekao istinu."

GLAVA:

Slijedenje (Slijedanje, tj. učešće u sahrani, dženazi) umrlih je od vjerovanja.

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Abdullaha sina Alije, Medžufija, rekao je: pričao nam je Revh, rekao je: pričao je nam je Avf od Hasana i Muhameda (ili: i Muhamed) od Ebu Hurejreta da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Ko je slijedio (posmrtna) nosila muslimana zbog vjerovanja i zbog računanja (na Allahovu nagradu); i (bude) bio sa njim (tj. sa umrlim) dok se obavi molitva za nju (tj. za umrlu osobu) i svrši se njeno zakopavanje, - pa on će se zaista vratiti (sa sahrane sa količinom) od nagrade (koja bi se mogla mjeriti) sa dva karata, (ili: vratiće se sa dva karata nagrade, a) svaki karat je (velik ili težak) kao Uhud (planina kod Medine). A ko obavi molitvu za nju (umrlu osobu), zatim se vrati prije (nego) da se zakopala, pa on se vraća sa karatom (nagrade)." Slijedio ga je Avf od Muhameda (a on) od Ebu Hurejreta (a on) od Vjerovjesnika, pomilovao ga Allah i spasio, kao njemu (ili: prema njemu, tj. onom što je navedeno. Znači: Usman je pričao jeedan hadis koji ima sličan smisao kao navedeni hadis što ga je pričao Revh. Svugdje u daljem tekstu izraz "nahvehu" prevodiće se sa "kao njemu -- navedenom slično", a neće se više davati opširnije objašnjenje).

GLAVA

straha vjernika od (toga) da se pokvari (ili: propadne) njegov (dobar) posao, a on ne osjeća (ili: ne zna, tj. ne znajući, neopaženo).

A rekao je Ibrahim Temimović: "Nisam izložio svoj govor (riječi) svome poslu (radu, a da sam se drukčije osjećao) osim (tako da) sam se plašio da sam ja nevjernik (mukezzib; ili: smatran, oglasen za nevjernika-mukezzeb)." A rekao je Ibnu Ebi Mulejkete: "Stigao sam da se sastanem sa (tridesetoricom od drugova Vjerovjesnika, pomilovao ga Allah i spasio. Svaki

(od) njih se boji licemjernosti (da nije pala) na njegovu dušu (ili: osobu, tj. da nije postao licemjer). Nije od njih nijedan (takav da za sebe) govori: On je zaista na vjerovanju Džibrila (Gavrila) i Mikaila (tj. da vjeruje kao ta dva anđela)." A spominje se od Hasana (Basrije ova izreka): "Ne boji ga se (tj. licemjerstva niko drugi) osim vjernik, a nije ga siguran osim licemjerac." I (GLAVA onoga) čega se čuva od (raznih loših djela kao što su): ustrajanje na međusobnom ubijanju i (na svakom) grijehu bez pokajanja (od toga da se treba čuvati), zbog govora Allaha, On je uzvišen: "... i ne ustraju na (lošem poslu) što su (ga) činili, a oni znaju (tj. znajući da je to loše)."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Ar'areta, pričao nam je Šu'be od Zubejda, rekao je: Pitao sam Ebu Vaila o Murđžijama, (sekti muslimana koja ne drži mnogo do grijeha ni do dužnosti i dobrih djela). Pa je rekao (Ebu Vail): pričao mi je Abdullah (sin Mes'uda), da je Vjerovjesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Psovanje (ili: grdnja, ruženje, sramotjenje) muslimana je grijeh, a borenje (borba) protiv njega je bezvjerstvo."

Izvjesto nas je Kutejbe, sin Seida, pričao nam je Ismail, sin Džaferov, od Humejda (a on) od Enesa, rekao je: izvjestio me Ubade, sin Samita, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, izašao (i htio da) izvještava o Noći Vrijednosti (noći Lejletul Kadr), pa su se posvađala dva čovjeka od muslimana, te je on rekao:

"Ja sam zaista izašao radi (tog da) vas izvjestim o Noći Vrijednosti (Lejletul Kadr), a ono se posvađa omsica i omsica (tj. taj-i-taj), pa je dignuta (njena određenost, tj. zaboravio sam njeno tačno vrijeme), a možda da je bolje za vas. Tražite jeu sedmoj; i devetoj i petoj (noći poslije dvadesete noći ramadana)."

GLAVA

pitanja Džibrila (anđela Gavrila koji je pitao) Vjerovjesnika, pomilovao ga Allah i spasio, o vjerovanju; i islamu; i dobročinstvu (ili: iskrenosti); i (o) znanju Časa (propasti svijeta); i (GLAVA) objašnjenja Vjerovjesnika, pomilovao ga Allah i spasio, njemu (Džibrilu). Zatim je rekao (Muhamed a.s.): "Došao je Džibril, na njega mir!, (da) vas poučava vašoj vjeri." Pa je učinio (Muhamed a.s.) to sve njegovo (izlaganje; ili: sadržaj njegov, tj. sadržaj tog svoga razgovora sa Džibrilom, sve je to učinio) vjerom, (napominje Buharija); i (ovome treba dodati još i ono) što je Vjerovjesnik, pomilovao ga Allah i spasio, objasnio izaslanstvu (plemena) Abdul-Kajs (šta se sve računa) od vjerovanja i (usporediti to sve sa) Njegovim govorom, On je uzvišen,: "A ko (sebi) traži osim islama vjeru, pa neće se ona primiti od njega."

PRIČAO NAM JE Museded, rekao je: pričao nam je Ismail, sin Ibrahima, rekao je: izvjestio nas je Ebu Hajan Temimović od Ebu Zur'ata (a on) od Ebu Hurejreta, rekao je:

"Bio je Vjerovjesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pojavljivač (tj. pojavio se jednog) dana ljudima. Pa mu je došao (jedan) čovjek, pa je rekao: "Šta je vjerovanje?" Rekao je (Muhamed a.s.): "Vjerovanje je da vjeruješ Allaha; i Njegove anđele (meleke); i Njegovo sretanje (tj. viđenje na Strašnom sudu); i Njegove poslanike i (da) vjeruješ u proživljenje (nakon propasti svijeta)." Rekao je: "Šta je islam?" Rekao je: "Islam je da obožavaš Allaha i (da u tom obožavanju Njega, ništa i nikoga) ne udružuješ sa Njim; i (da) obavljaš molitvu; i daješ propisani zekat (obaveznu milostinju); i postiš ramadan (mjesec)." Rekao je (tj. ponovo je upitao dalje poslanika Muhameda a.s.): "Šta je dobročinstvo (ili: šta je činjenje lijepog, tj. za koje djelo možemo reći da je lijepo učinjeno i izvedeno)?" Rekao je (dalje odgovara

Muhamed a.s.): "Da obožavaš Allaha kao da ti zaista vidiš Njega, pa ako ti nisi bio (još u mogućnosti da) Ga vidiš (izvodi lijepo pobožne čine), pa (ili: jer) On zaista vidi tebe." Rekao je: "Kada je (tj. kad će nastupiti) Čas (propasti, smaknuće svijeta)?" Rekao je: "Nije upitani znaniji od pitača (tj. Ja, koji sam od tebe upitan, ništa o tom više ne znam od tebe koji me pitaš). A izvjestiću te (o nekim) od znakova njegovih (znakova toga časa): Kad rodi robinja svoga gospodara; i kada se (budu) ispinjali (tj. nadmetali) pastiri deva crnih (bez biljega, kad se budu nadmetali) u građevini. U pet (stvari spada to što si me zadnje upitao, a te stvari su takve da) njih neće znati (niko) osim Allah. Zatim je Vjerovjesnik, pomilovao ga Allah i spasio, proučio: "Zaista Allah je (samo taj što je) kod Njega znanje Časa (smaka svijeta)....". Zatim je okrenuo leđa (prisutnima onaj čovjek što je postavljao pitanja, tj. otišao je), pa je rekao (Muhamed a.s.): "Vratite ga!" Pa nisu vidjeli ništa (oni što su se digli da ga vrate, tj. nisu ga ni vidjeli, a kamoli doveli). Pa je rekao (Muhamed a.s.): "Ovo je Džibril došao (u prisposobi čovjeka i tako) podučava ljude njihovoj vjeri."

Rekao je Ebu Abdullah (Buharija): "Učinio je (Muhamed a.s.) to sve od vjerovanja."

GLAVA:

PRIČAO NAM JE Ibrahim, sin Hamze, rekao je: pričao nam je Ibrahim, sin Sa'da, od Saliha (a on) od Ibnu Šihaba (a on) od Ubejdulaha, sina Abdullaha, da je Abdullah, sin Abasov, izvjestio njega, rekao je: izvjestio me Ebu Sufjan da je Irakilje rekao njemu:

"Pitao sam te: Da li se povećavaju ili se okrnjuju (tj. smanjuju), pa ti si tvrdio da se oni (pristalice Muhameda) povećavaju, a kao takvo ti je vjerovanje (povećava se) dok upotpuni. I pitao sam te: Da li se odmetnuo (bar) jedan (čovjek) iz mržnje prema njegovoj vjeri poslije (kad je već privolio) da uniđe u nju, pa si tvrdio da nije, a kao takvo ti je vjerovanje: kada se njegova ljubaznost pomiješa (sa) srcima, neće ga zamrziti niko."

GLAVA

vrijednosti (ili: vrline onoga) ko traži čistotu (neokaljanost), za svoju vjeru.

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, rekao je: pričao nam je Zekerija od Amira, rekao je: Čuo sam Nu'mana, sina Beširovog, govori: Čuo sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, govori:

"Dozvoljeno je jasno, a zabranjeno je jasno, a između (toga) dvoga su nejasne (sumnjive djelatnosti; ili: poslove je teško svrstati, jer su slični i dozvoljenom i zabranjenom); ne zna ih mnogobrojan (dio) od ljudi. Pa ko se čuvao nejasnih (tj. sumnjivih poslova), tražio je čistotu za svoju vjeru i svoju čast, a ko je zapao u nejasne (sumnjive poslove on) je kao pastir (koji) napasa (ili: čuva stado) okolo zabrane (ili: branjevine) Blizu je (takav pastir) da ga se dotakne (ili: da uniđe u njega, tj. u zabranu, u zabranjeno). Zar ne! (ili: Pažnja!, Pazite!) I svaki vladar ima zabranu (tj. državnu zemlju koju brani iskorištavati). Zar ne! (Pažnja!) Zaista zabrana (ili: branjevina) Allahova su Njegove zabrane (tj. oni poslovi i djela koje je On zabranio da se čine). Zar ne! (Pazite!) I zaista u tijelu je (tj. u tijelu ima jedan) komad mesa (koji je takav da), kada je dobar, dobro je tijelo sve (cijelo), a kada se pokvarilo, pokvarilo se tijelo sve (tj. cijelo). Zar ne! (Pažnja!) A on (tj. taj komad) je srce."

GLAVA:

Izvršenje (predaje) petine (ratnog plijena; ili: predaja petine ratnoga plijena za državne potrebe) je od vjerovanja.

PRIČAO NAM JE Alija, sin Dža'da, rekao je: izvjestio nas je Šu'be od Ebu Džemreta, rekao je: Ja sjedah sa Ibnu Abasom. Posadi me na svoju postelju (krevet), pa je rekao:

"Boravi, kod mene da ti učinim (tj. dadnem) dio od svoga imetka." Pa sam boravio s njime dva mjeseca. Zatim je rekao: "Zaista (članovi) izaslanstva (plemena) Abdul-Kajs pošto su došli Vjerovjesniku, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je: Ko je (ovaj) narod? Ili: Ko je je (ovo) izaslanstvo? Rekli su: Rebi'a (tj. Naše pleme je ogranak poznatog plemena Rebi'a). Rekao je: Prostranstvo sa (ovim) narodom! (tj. Dobro došli, narode!). Ili: (Prostranstvo) sa izaslanstvom! (tj. Dobro došlo, izaslanstvo!) (Da li je rečeno "narod" ili "izaslanstvo" sumnjao je Šu'be ili Ebu Džemre. A onda je Muhamed a.s. u dobrodošlici tim članovima izaslanstva rekao:) Ne poniženi i ne kajaoci! (tj. Želim da vam sastanak samnom bude prijatan; i da se ne osjetite poniženi i da se ne budete kajali što ste se samnom sastali). Pa su rekli: "O poslaniče Allaha, mi zaista nećemo moći da ti dolazimo (u druga doba godine) osim u svetom mjesecu (tj. u mjesecu u kojem je zabranjeno ratovanje i ubijanje po običajima paganskih Arapa, jer mi živimo u Bahrejnu), a između nas i između tebe je ovaj rod (ili: pleme, tj. ogranak plemena) od nevjernika (veliklog arapskog plemena-Mudar-koji su nastanjeni na prostoru između Medine i Bahrejna). Pa zapovjedi, nam zapovjed odlučnu (ili: jasnu da) je izvjestimo (ili: kažemo onom svakom) ko je iza nas; i (da) s njom uniđemo (u) raj. I pitali su ga (Muhameda a.s.) o pićima (koja stoje u raznim vrstama posuđa). Pa im je zapovjedio četvoro, a zabranio im četvoro. Zapovjedio im je: vjerovanje u Allaha, samo Njega. Rekao je: "Je li vi znate šta je vjerovanje u Allaha, samo Njega?" Rekli su: "Allah i Njegov poslanik znaniji (su)." Rekao je: "Svjedočenje da nema boga osim Allaha i da je Muhamed poslanik Allaha; i obavljanje molitve; i davanje zekata; i post ramadana i da darivate od plijena (ratnog) petinu." A zabranio im je četvoro: gleđ; i tikvu; i stublu (ili: stupu; ili: kabo); i crnom smolom namazan (sud), a možda (ili: često) je rekao (Ibnu Abbas) smolom namazan (sud, tj. kakvom bilo smolom). I rekao je (Muhamed a.s.): "Zapamtite ih (tj. ove zapovjedi); i izvjestite ih (svakom onom) ko je iza vas (ostao kod vaših kuća)."

(Objašnjenje za četiri zabrane. U tekstu je rečeno da su zabranjeni: gleđ, tikva, stubla i sud namazan smolom crnom ili kojom drugom. Pod "gleđu" se misli na čup ili testiju zaglajisanu glazurom. Pod tikvom se misli na "plivaću tikvu" čija je unutrača sasušena i očišćena, a kora ostavljena kao posuda za piće. Pod "stublom" se misli na deblo ili na panj drveta ostavljen cio i neizdubljen da bude kao dno, a s drnog kraja je kroz sredinu izdubljen do blizu dna, pa se upotrebljava kao posuda za vodu, piće ili maslo. Takva posuda se naziva stubla i stupa, anegdje i kabo. Kabo; ili tačnije kabao, se naziva više posuda sastavljena od "duga" sa dnom i poklopcem. U našim krajevima su u stupama kafedžije "tukle" kahvu ćuskijom. Iz teksta hadisa ne treba shvatiti da je zabranjeno posjedovati te posude za držanje vode u njima ili nečeg što je dozvoljeno upotrebljavati, nego treba shvatiti da je te četiri posude zabranjeno upotrebljavati za pravljenje slatkog pića od grožđa i hurmi. To se piće pravi na taj način da se u sud stavi vode, pa se u vodu stavi hurmi ili zrnje grožđa; i to tako stoji dok voda ne postane slatka, pa se onda pije. Ako se to piće pravi u navedene četiri posude, ono se brzo pretvori u opojno piće, u vino, koje je zabranjeno muslimanima da ga upotrebljavaju. Ako se, pak, to slatko piće-nebiz pravi u mijehu, čim se pretvori u opojno piće, ono će progristi kožu mijeha; i time će pokazati da je postalo opojno; i da više nije obično slatko piće. To međutim nije slučaj sa navedena četiri suda, jer su otporna prema alkoholnoj kiselini, pa je zbog toga i zabranjeno da se u njima pravi to piće. Međutim to je tako bilo samo u početku pojave islama. Po jednom hadisu Muslimovog Sahiha Muhamed a.s. je poslije dozvolio da se slatko piće može praviti i u ove četiri posude, ali uz uvjet da se pazi da se ne pretvori u opojno. Ebu

Hanife i Šafija su toga stanovišta; i vele da Ibnu Abas i Umer nisu bili obavješteni da je Muhamed a.s. poslije ove zabrane dao dozvolu koja je ovu zabranu dokinula. Ahmed i Malik su stanovišta da je zabrana na snazi i da nije dokinuta. Ovaj će hadis biti pomenut još nekoliko puta u Buharijinu Sahihu, ali se više neće davati ovo objašnjenje.)

GLAVA

(onoga) što je došlo da su djela sa namjerom i računanjem (na Allahovu nagradu); i za svakog čovjeka je (ono, tj. imaće ono) što je namjeravao; (i na osnovu toga Buharija kaže): pa u njegov (tj. u namjeravanje) je unišilo vjerovanje; i ritualno (obredno) čišćenje; i molitva; i zekat (obavezna milostinja); i hodočašće; i post i (sve druge) odredbe (ili: propisi). I rekao je (Uzvišeni Allah): "Svaki (pojedinač) radi na (ili: prema) svome pravcu (smjeru)" (tj.) na (prema, po) svojoj namjeri (tako to tumači Buharija). I trošenje (trošak, izdatak) čovjeka na svoju porodicu (što ga potroši, a) računa ga (kao dobro djelo za koje će biti od Allaha nagrađen, takvo trošenje i izdatak za porodicu) je milostinja. I rekao je Vjerovjesnik, pomilovao ga Allah i spasio,: "...ali borba i namjera (postoje i dalje)."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, rekao je: izvjestio nas je Malik od Jahja-a, sina Seidovog, (a on) od Muhameda, sina Ibrahimovog, (a on) od Alkameta, sina Vakasa, (a on) od Umera da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Poslovi (djela) su sa namjerom; i za svakog čovjeka je (tj. čovjek ima ono) što je namjeravao. Pa ko je (takav da) je njegova seoba bila ka Allahu i Njegovom poslaniku, pa njegova seoba je ka Allahu i Njegovom poslaniku. A ko je (takav da) je njegova seoba bila zbog (neke koristi) ovoga svijeta (da) je pogodi (tj. postigne); ili žene (da) je oženi (vjenča), pa njegova seoba je ka (onom) što je selilo ka njemu (tj. radi čega je selio)."

PRIČAO NAM JE Hadžadž, sin Minhala, rekao je: pričao nam je Šu'be, rekao je: izvjestio me Adij, sin Sabita, rekao je: Čuo sam Abdullaha, sina Jezida, (gdje priča) od Ebu Mes'uda (a on) od Vjerovjesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Kada troši čovjek na svoju porodicu, (a) računa ga (tj. računajući na Allahovu nagradu za trošenje na izdržavanje porodice), pa ono mu je milostinja."

PRIČAO NAM JE Hakem, sin Nafi'a, rekao je: izvjestio nas je Šuajb od Zuhrije, rekao je: pričao mi je Amir, sin Sa'da, od Sa'da, sina Ebu Vakasa, da je on izvjestio njega da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Zaista ti nećeš utrošiti (nikakav) trošak (koji je tako utrošen da) tražiš s njim lice Allaha (a da ćeš drukčije proći) osim (tako da) ćeš se nagraditi za njega, čak (i za ono) što učiniš (tj. staviš) u usta tvoje žene." (Ili: Nećeš utrošiti nikakav trošak, koji si utrošio tako da za njega tražiš lice Allaha, tj. Allahovo zadovoljstvo, a da ćeš drukčije proći osim tako.....")

GLAVA

govora Vjerovjesnika, pomilovao ga Allah i spasio, "Vjera je iskrenost (iskrena odanost) Allahu; i Njegovom poslaniku; i vođama muslimana i njihovoj skupini (tj. muslimanskoj masi); i (glava) Njegovoga govora, On je uzvišen, "... kada su iskreno odani Allahu i Njegovom poslaniku ...".

PRIČAO NAM JE Museded rekao je: pričao nam je Jahja od Ismaila, rekao je: pričao mi je Kajs, sin Ebu Hazima, od Džerira, sina Abdullahovog, rekao je:

"Prisegao sam se poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, na obavljanje molitve; i davanje zekata i iskrenu odanost svakome muslimanu."

PRIČAO NAM JE Ebunu'man, rekao je: pričao nam je Ebu Avanete od Zijada, sina Ilakatovoga, rekao je: Čuo sam Džerira, sina Abdullahovog (kako) govori (na) dan (kad) je umro Mugirete, sin Šu'betov. Ustao je pa je zahvalio Allahu i hvalio Ga; i (zatim) je rekao:

"Na vas je (ili: Na vama je dužnost da se okitite) sa čuvanjem (sebe od) Allaha, samo Njega, nema druga Njemu; i (sa) dostojanstvom i mirnoćom (smirenošću) dok vam dođe zapovjednik, pa samo će vam sada doći (ili: pa samo vam sada dolazi, tj. eto vam dolazi drugi zapovjednik mjesto umrlog Mugire. Neki vele da je Džerir sa ovim riječima mislio na Zijada kojega je Muavija postavio namjesnikom Kufe poslije Mugire, a neki vele da je Džerir mislio na sebe jer ga je Mugire na smrti postavio zastupnikom)." Zatim je (Džerir dalje) rekao: "Tražite oprost za vašeg zapovjednika (umrloga), pa on zaista voljaše oprost." Zatim je (dalje) rekao: "Što se tiče (onoga što vam hoću da kažem) poslije (ovoga što sam vam već rekao, to je ovo:), pa ja sam zaista došao Vjerovjesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (pa) sam rekao: "Prisežem ti se na islam (tj. kunem ti se da primam islam)." Pa mi je uvjetovao (ili: postavio mi je uslov Muhamed a.s. da se obavežem)"... i (na) iskrenost (ili: iskren odnos, iskrenu odanost) svakom muslimanu." Pa sam mu se prisegao na ovo. I tako mi Gospodara ove bogomolje ja sam zaista (onaj) koji je iskren (tj. iskreno odan) vama." Zatim je tražio oprost (za grijeh od Allaha) i sišao (sa govornice; ili: sjeo je, jer je na početku rečeno da je Džerir ustao i govorio, a nije rečeno da se popeo na govornicu). NAPOMENA I: Riječ "nasihatun" i "nushun" znače - savjet i iskrenu odanost. Ovo drugo značenje je uzeto kod prevođenja, jer je šire, pošto se i iskren savjet daje samo kad se je nekome iskreno odano. I u daljem tekstu će se ove riječi tako prevoditi. NAPOMENA II: Riječi "Emma ba'du" znače - Što se tiče poslije, a prevedena su naprijed u tekstu sa opširnim obrazloženjem: Što se tiče (onoga što vam hoću da kažem) poslije (ovoga što sam vam već rekao, to je ovo:). U daljem tekstu se neće "Emma ba'du" prevoditi sa obrazloženjem. Neće se prevoditi ni doslovno sa "Što se tiče poslije". Prevodiće se jednostavno sa "A poslije (toga)".